

Όλη τή νύχτα οί ύπηρέτες τοῦ Ἀρήφ πασᾱ ἀναζητοῦσαν τοὺς ἀπαγωγείς τῆς σκλάβας. Μάταια. Οί ψαράδες μετέφεραν τὴν Ἰφιγένεια σὲ μιὰ καλύβα κι' ἀπ' ἐκεῖ, τὸ πρωὶ τῆς ἐπομένης μὲ μιὰ ψαράδικη βάρκα στὰ Καβάκια. Ἐνα ἑλληνικὸ ἱστιόφορο ποῦ πέρασε μετὰ πέντε μέρες γιὰ τὴν Ὀδησοῦ τὴν παρέλαβε καὶ τὴν μετέφερε στὴ Ρωσσία.

Ἡ Ἀζηζὲ ξαναπῆρε τὸ οἰκογενειακὸν τῆς ὄνομα. Ἐγινε πάλι ἡ Ἰφιγένεια Βαρδέκη.

Σ' ἓνα σημείωμά της ποῦ τὸ διέσωσαν οἱ συγγενεῖς της ποῦ ζοῦν ἀκόμη στὴ Ρουμανία ἀφηγεῖται ἡ ἴδια μὲ λίγα ἐκφραστικὰ λόγια τὴν τραγικὴ περιπέτεια τῶν ὀχτῶ χρόνων:

«Ζοῦσα, λέγει, γιὰ τὸν πατέρα μου. Ὡς τὴν τελευταία στιγμή πίστευα πῶς ζοῦσε. Κανείς δὲν μὲ πληροφοροῦσε γιὰ τὸν θάνατό του. Ἀπὸ μέρα σὲ μέρα ἤλπιζα πῶς θὰ μπορούσα νὰ γλυτώσω ἀπὸ τὸ φρικτὸ μαρτύριο καὶ νὰ πέσω στὴν ἀγκαλιά του. Ὁ Νουρουλλάχ, μετὰ τὸν ἀνανδρο φόνου τοῦ ἀνεψιοῦ του στὴ Ρεδαιστό, μὲ μετέφερε

στὴν Ἀδριανούπολι καὶ κατόπιν στὴ Θεσσαλονίκη. Μὲ κρατοῦσε σὲ τόσο αὐστηρὸ περιορισμὸ ὥστε δὲν μπορούσα νὰ ἐπικοινωνήσω μὲ κανένα. Πολλές φορές σκέφθηκα ν' αὐτοκτονήσω, μὰ τὴν τελευταία στιγμή ἡ σκέψις τοῦ πατέρα μου μ' ἀπέτρεπε νὰ ἐκτελέσω τὴν ἀπόφασί μου.

« Στὴ Θεσσαλονίκη ὁ Νουρουλλάχ ἔπαθε παράλυσι. Τότε μὲ παρέδωσε γιὰ φύλαξι στὸν ἐξάδελφό του Ἀρήφ πασᾱ, ποῦ μὲ πῆρε μαζί του στὴν Κωνσταντινούπολι. Ἀργότερα κατὰλαβα πῶς μὲ εἶχε κάνει δῶρο σ' αὐτὸ τὸ ἀνθρωπόμορφο τέρας.

Ἐνα χρόνο ἔμεινα στὴν Κωνσταντινούπολι. Περιμένα πάντα τὴ μεγάλη στιγμή τῆς λυτρώσεως.

Ἐνας εὐγενικὸς ἄνθρωπος θυσιάσθη γιὰ μένα. Ὁ Συμυρνῶφ. Θὰ τοῦ ὀφείλω εὐγνωσύνη σ' ὅλη μου τὴ ζωὴ.....»

Ἡ Ἰφιγένεια Βαρδέκη πέθανε στὴ Β. ραϊλα τῆς Ρουμανίας τὸν Ἰούδιο τοῦ 1893. Οἱ τελευταῖες λέξεις της ἦταν γιὰ τὸν Συμυρνῶφ.

ΤΕΛΟΣ

Νουρουλλάχ

Χαρίσι

Μανδουὰ θ/υ
24 7/12 1934

Ὁταν ἄκουσε ξυδιάβα ὑπὸ Κ. Ποδάρη
Ἡ Τραγικὴ Περιπέτεια τῆς Ἰφιγένειας Βαρδέκης,
εἰς τιμὴν τῆς Ἰφιγένειας Βαρδέκης,
ἡμετέρας ἀνεψιῆς τῆς ἀνεψιῆς τοῦ 1856 καὶ τῆς

νά τιμωρηθῆ χωρὶς οἴκτο!

Καὶ ἄφου σκούπισε τὸν ἰδρῶτα τοῦ ὁ
Σεφκέτ Ἰμπραήμ, συνέχισε:

— Διαμαρτυρήθηκα ζῶηρότατα γι' αὐτές
τις ὑποψίες τοῦ θείου μου. Τίποτε. Τὸ ἴδιο
βράδυ μὲ κάλεσε στὸ Διοικητήριο καὶ προ-
τοῦ προλάβω ν' ἀνοίξω τὸ στόμα μου διέ-
ταξε νά μὲ βάλουν ὑπὸ κράτησιν. Στὴ φυ-
λακὴ ποὺ ἔμενα μου ἀνεκρινώθη κατόπιν ἡ
φανταστικὴ καὶ συκοφαντικὴ κατηγορία ποὺ
ἀκούσατε πρὸ ὀλίγου στὸ Στρατοδικεῖο.

— Καὶ δὲν διαμαρτυρηθήκατε γι' αὐτό!
ρώτησε ὁ Σμυρνῶφ.

Ἀπὸ δράματα τοῦ ὑποδοῦλου Ἑλληνισμοῦ

ΡΑΙΔΕΣΤΟΣ

«Ὅταν ἤμουν Σκλάβο»

Ἡ τραγικὴ περιπέτεια τῆς ὠραίας Φαναριώτισσας ἀρχοντοπούλας Ἰφιγενείας Βαρδέκη, ἡ ὁποία ἐνεκλείσθη τὸ 1856 εἰς τὸ χαρέμι τοῦ Νουρουλλάχ.

Μαυροῦ 8/217βγρ 1936

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΥΠΟ ΤΟΥ Κ. Κ. ΠΟΛΙΤΗ

Ὁ ἴδιος ἦλθε μέσα σὲ δεκαοκτῶ σχεδὸν μῆνες τέσσαρες φορές. Σ' αὐτὸ τὸ μεταξύ ἐγώ, ὅπως ἦταν φυσικό, γνωρίσθηκα μὲ τὴ χριστιανὴ πού φιλοξενούσαμεν. Τὴν περιποιήθηκα, ὅπως ἔπρεπε νὰ κάμω. Ἡ διαγωγή μου ἀκριβῶς αὐτὴ τῆς ἔκαμε ἐντύπωσι. Μοῦ ἐνεπιστεύθη διάφορα μυστικά τῆς ζωῆς τῆς πού δὲν μπορῶ νὰ σᾶς πῶ τώρα. Πρὶν ἀπὸ λίγες ἡμέρες ἦλθε γιὰ τελευταία φορά ὁ θεῖός μου στὴ Ρεδαϊστό. Προσεπάθησα νὰ τὸν πείσω ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ σχέδιον νὰ κατακτήσῃ τὴ Χριστιανή, ἀφοῦ τὸν μισοῦσε, καὶ ὅτι τὸ καλλίτερον πού εἶχα νὰ κάμω εἶναι νὰ τῆς ἀποδώσω τὴν ἐλευθερίαν τῆς. Ἐγὼ φυσικά, δὲν ἤμουν σὲ θέσι νὰ τὸ κάμω μόνος μου. Πρῶτον γιὰτὴ φρουρὰ εἶχε ρητές καὶ κατηγορηματικὲς ἐντολές καὶ κατόπιν γιὰτὴ αὐτὸ θὰ ἐξαγρίωνε τὸ θεῖο μου. Τὸ δεύτερον δυστυχῶς δὲν μπορέσα νὰ τὸ ἀποφύγω.

Ὁ Σμυρνῶφ ἄκουε μὲ ἐνδιαφέρον τὸν κατηγορούμενον χωρὶς νὰ τὸν διακόπῃ.

— Λοιπὸν: ρώτησε μὲ ἀγωνία.

— Ὁ Νουρουλλάχ πασᾶς παρεξήγησε τὰ λόγια μου. Νόμισε πὼς ἐγὼ ἐνδιαφερόμουν γι' αὐτὴ τὴ χριστιανή. Πὼς ἤθελα νὰ τὴν πάρω γυναῖκα μου. Μὲ λίγα λόγια πὼς τοῦ ἔκλεψα τὸ θησαυρὸ του.

— Θὰ σοῦ δείξω ἐγὼ! μοῦ εἶπε καταγνακτιζόμενος. Εἶσαι ἓνα σκυλλὶ πού πρέπ

— Σὲ ποῖόν; Ὅλοι εἶνε ὄργανα τοῦ Νουρουλλάχ πασᾶ. Κανεὶς δὲν δέχτηκε οὔτε νὰ μ' ἀκούσῃ. Ἔτσι τὰ πράγματα ἐφτασαν ὡς τὴ σημερινὴ δίκη. Ξέρω τὸ τέλος πού μὲ περιμένει. Ἐκανα ἓνα ἰζουρνάλι στὸν Πατισᾶχ κι' ἓνα στὸ Μεγάλο Βεζύρη, μὰ μολονότι τᾶστεῖλα μὲ δικό μου πρόσωπο φοβοῦμαι πὼς δὲν ἐφτασαν στὰ χέρια τους.

Τώρα;

— Τώρα δὲν μένει τίποτε ἄλλο. Σεῖς πού μάθατε τὴν ἱστορίαν μου καὶ τὸ μυστικὸ αὐτῆς τῆς δίκης μπορεῖτε νὰ τὸ φωνάξετε σ' ὅλον τὸν κόσμον.

Τὸ διάλειμμα πλησιάζει νὰ τελειώσῃ. Ὁ Σμυρνῶφ ἔσπευσε σὲ αὐτὸ τοῦ Γιούσμπαση καὶ τοῦ ἔειπε:

— Τελευτήτων, μὰ πού ἦρθαν ἔτσι τὰ πράγματα, ἔτσι ὑπάρχει τρόπος νὰ σωθῇ αὐτὴ ἡ γυναῖκα.

— Πῶς; ῥώτησε ταραγμένως ὁ Σεφκέτ Ἰμπραήμ.

— Ὅχι. Μὰ θὰ μπορούσα νὰ τῆς φανῶ χρήσιμος.

— Πολύ δύσκολο. Ἡ φρουρὰ τοῦ σπιτιοῦ μᾶς ἔχει διπλασιασθῆ καὶ δὲν ξέρω ἀνὰ τὴ χριστιανὴ σκλάβο βρίσκεται ἀκόμη ἐ-

δῶ... Ἴσως ὁ Νουρουλλάχ νὰ τὴν πῆρε μαζὺ του στὴν Ἀδριανούπολι!

— Δὲν μπορέσεις νὰ μάθης;
— Ὅχι, γιὰτὴ σ' ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα δὲν μπορέσα νὰ ἐπικοινωνήσω μὲ κανένα ἰοῦ σπιτιοῦ μου. Μοῦ τῶχουν ἀπαγορεύσει...

Ἐνα θύμα ἀκόμη

Ὁ Σεφκέτ Ἰμπραήμ δὲν πρόλαβε νὰ τελειώσῃ τὴ φράσιν του.

Οἱ στρατιῶται μῆκαν στὴν αἴθουσαν τοῦ δικαστηρίου.

Ὁ πρόεδρος διάβασε τὴν ἀπόφασιν:

«... Ἐπειδὴ ὁ κατηγορούμενος Σεφκέτ Ἰμπραήμ ὁ ἀναξίως φέρων τὸν βαθμὸν τοῦ ἀξιωματικοῦ, ἀπειδείθη προδότης τοῦ Ἐνδόξου καὶ Κρατικοῦ Πατισᾶχ, καταδικάζεται εἰς τὸν δι' ἀγχόνης θάνατον!...»

Μία κραυγὴ διαμαρτυρίας βγήκε ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ κατηγορουμένου.

Ἡ τελευταία...

Οἱ στρατιῶται τὸν φίμωσαν καὶ τὸν δόδησαν στὴν φυλακὴν...

Οἱ ἀνὸσποτοι διαβάτες πού ἔτρεχε νὰ περάσουν τὸ πρῶτὸ τῆς ἐπομένης ἀπὸ τὴν πλατεῖαν τοῦ Διοικητηρίου, ἀντίκρουσαν ἓνα φεβερὸ θέαμα: ἀπὸ μιά τριγωνικὴ ἐπιπέδην ἀγχὸν κρεμόταν ἓνα σῶμα τυλιγμὸ σ' ἓνα λευκὸ μανδύα. Μιά χάρτινη πινακίδα κρεμασμένη στὸ στήθος τοῦ νεκροῦ ἔλεγε:

«Σεφκέτ Ἰμπραήμ, προδότης τοῦ Ἐνδόξου Πατισᾶχ καὶ τῆς Πατρίδος.»

Τίποτε ἄλλο....

Ὁ Σμυρνῶφ δὲν ἄργησε νὰ μάθῃ τὸ σπῆτι τοῦ τραγικοῦ θύματος.

Πέρασε νὰ δῇ τί συμβαίνει. Κλειστά παράθυρα καὶ πόρτες. Οὔτε φρουρὸς στρατιώτης, οὔτε ἴχνος ἀνθρώπου. Χτύπησε. Καμμιά ἀπάντησις.

Ἐνᾶς ρωμῆος μπακάλης, γείτονας, τοῦ ἔδωκε τὴν ἐξήγησιν:

— Ἡ γρηᾶ μάννα τοῦ ἀξιωματικοῦ ἔφυγε γιὰ τὴ Σταμπούλ. Κάτι στρατιῶτες πού φύλαξαν ἐδῶ ἔφυγαν κι' αὐτοὶ μαζὺ μὲ μιά γυναῖκα. Πῆραν φαίνεται διαταγή.

— Ποῦ πάνε;

Ἀκολουθεῖ